

Per internet consultatie

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
t.a.v. zijne excellentie drs. A.D. Wiersma, staatssecretaris
Postbus 90801
2509 LV 's-GRAVENHAGE

Secretariaat

Dijkweg 125a, Honselersdijk
Postbus 99, 2670 AB Naaldwijk

T: 0174-614 656

F: 0174-623 680

E: secretariaat@asp-advocaten.nl

Honselersdijk, 17 december 2021

Betreft : Regeling tegemoetkoming stoffengerelateerde beroepsziekten

Hooggeachte heer,

Door uw ministerie is de 'Regeling tegemoetkoming stoffengerelateerde beroepsziekten' ter openbare internetconsultatie voorgelegd. Graag maakt de ASP van de gelegenheid gebruik om op deze conceptregeling te reageren.

De Vereniging van Advocaten voor Slachtoffers van Personenschade (ASP) is een vereniging van thans 122 activistische advocaten, die uitsluitend optreden in het belang van slachtoffers van personenschade. De ASP (en haar achterban) is betrokken bij alle grote ontwikkelingen in de personenschade. Voor de slachtoffers van beroepsziekten, voor wie op individueel niveau de ASP - naast het Bureau Beroepsziekten FNV - de belangrijkste belangenbehartiger is, is een tegemoetkomingsregeling een stap vooruit op de weg naar financiële compensatie. Het in aanmerking komen voor een tegemoetkoming vanwege de overheid is ten opzichte van een schadevordering tegen de werkgever op grond van de civiele aansprakelijkheid (art. 7:658 BW) een vooruitgang, nu de problematiek van de zorgplicht van de werkgever geen rol speelt.

1. | Beroepsziekte

- 1.1. Helaas voldoet de voorgestelde regeling echter niet aan het uitgangspunt, zoals geformuleerd in de toelichting: "voor deze groep slachtoffers een korte en snelle route naar erkenning van hun beroepsziekte"¹ en "Zo dient de regeling laagdrempelig en klantvriendelijk te zijn."² De voornaamste oorzaak daarvan wordt gevonden in de tekortschietende begripsbepaling - in artikel 1 - van het fenomeen "beroepsziekte".
- 1.2. De concept-regeling definieert een beroepsziekte als een "ernstige aandoening". Het gebruik van een adjectief als 'ernstig' is sowieso vragen om problemen. Het gebruik van dit subjectieve adjectief legt op de beslisser op de aanvraag de (onmogelijke) taak in het luchtledige daaraan op objectieve wijze invulling te geven. De toelichting (de artikelsgewijze toelichting bij art. 1 verwijst naar # 2.5 toelichting) helpt niet verder. In deze paragraaf worden slechts de bewoordingen van het definitie-artikel herhaald: "of sprake is van een ernstige aandoening of aandoeningen" (# 2.5. al. 1). Het concept belooft een afwegingskader, te gebruiken door een Deskundigenpanel, op te nemen in bijlage 2. Helaas is deze bijlage niet opgenomen in de consultatie. Op basis van dit

¹ # 1.1. Introductie, al. 2

² # 1.2, Aanleiding en achtergrond, p. 10, al. 4

onbekende afwegingskader moet een Lijst van erkende beroepsziekten worden samengesteld. De ASP vindt dit onbegrijpelijk.

- 1.3. In de toelichting (# 2.2, p. 13, al. 5) wordt gesteld dat “bij het beoordelen van de ernst van de beroepsziekte niet alleen naar de gezondheidsschade, maar ook [...] naar de impact in de zin van functionele beperkingen en psychosociale- en maatschappelijke gevolgen” moet worden gekeken. De ASP meent dat dit een verwarrende en deels onbegrijpelijke toelichting is. Moet dit criterium toegepast worden op individueel niveau? Moeten deze criteria een rol spelen bij de Lijst van beroepsziekten en betekent dat alleen een beroepsziekte met veel slachtoffers (maatschappelijke gevolgen) op de lijst komt? Dat leidt zeker tot rechtsongelijkheid tussen de individuele aanvragers.
- 1.4. De begripsbepaling van het fenomeen “beroepsziekte” kent nog een tweede tekortkoming. De oorzaak van de beroepsziekte moet “in overwegende mate” gevonden worden in de blootstelling aan gevaarlijke stoffen. Deze beperking sluit direct een groot aantal, zo niet de meerderheid van de slachtoffers uit. Het criterium “in overwegende mate” sluit aan bij het criterium dat gebruikt wordt door het Nederlands Centrum voor Beroepsziekten en is algemeen gebruikelijk in de wereld van de professionals, die zich met ‘Arbo’ bezighouden. Dit is op zich al een reden deze definitie niet over te nemen. Naar de ervaring en daarop gestoelde mening van de ASP heeft deze beperkte benadering van de Arbo-professionals bijgedragen aan het gebrek aan urgentie in de preventieve sfeer van de meerderheid van de bedrijfsartsen en de geringe invloed in de praktijk van het NCvB.

2. | De Toelichting roept vragen op.

- 2.1. In de Toelichting (# 2.2. p. 13, al. 3) wordt gesteld dat art. 1.11 Arbowet een algemeen geldende definitie van ‘beroepsziekte’ zou bevatten. Dit is onjuist. De Arbowet kent geen artikel 1.11. Bedoeld zal zijn te verwijzen naar art. 1. 11 Arboregeling. Dit regelings-artikel is slechts een uitwerking van art. 9 lid 3 Arbowet, waarin de meldingsplicht van bedrijfsartsen aan het NCvB is omschreven. Alleen voor deze meldingsplicht geldt de definitie van art. 1.11 Arboregeling.
- 2.2. Opvallend en onnodig is aan deze beperkte definitie ook nog het begrip “ernstig” toegevoegd.
- 2.3. De Toelichting (#2.2, p. 13, al 3.) vermeldt dat de commissie Heerts een veel eenvoudigere definitie van het causaal verband heeft voorgesteld: “Voorshands aannemelijk”. Uit de toelichting wordt niet duidelijk waarom deze definitie niet is overgenomen en wat dan de waarde van het opnemen van de definitie van de commissie Heerts is voor de uitleg van de concept-regeling.
- 2.4. De ASP benadrukt dat reeds in 2014 de Commissie Arbeidsomstandigheden SER een eenvoudiger en werkbaarder definitie van ‘beroepsziekte’ heeft gebruikt: “Een ziekte die mede door de arbeid wordt veroorzaakt”.
- 2.5. Het onderdeel “in overwegende mate” is in strijd met de algemeen gebruikelijke aanduiding van het fenomeen beroepsziekte. In haar voorlichting aan het publiek hanteert het Ministerie van SZW deze definitie:

“Beroepsziekte

Een beroepsziekte is een ziekte of aandoening die het gevolg is van invloeden of factoren tijdens het uitvoeren van uw werk. Zo kunt u bijvoorbeeld ziek worden als u moet werken met bepaalde oplosmiddelen.”

<<https://www.p-direkt.nl/informatie-rijkspersoneel/werk-en-gezondheid/herstellen-en-weer-aan-het-werk/dienstongeval-beroepsziekte-beroepsincident/verschil-dienstongeval-beroepsziekte-en-beroepsincident#content-wrapper>>

- 2.6. Gebruik van deze definitie zou zeker bijdragen aan een laagdrempelige ..enz. regeling.
- 2.7. De in de conceptregeling gebruikte definitie maakt dat het qua causaliteit eenvoudiger is om de aansprakelijkheid van de werkgever vast te stellen dan om in aanmerking te komen voor een tegemoetkoming. Voor de civiele aansprakelijkheid geldt immers het criterium, dat het causaal verband “niet te onzeker of te onbepaald” mag zijn”. Dit is vaste jurisprudentie, zie bijv. HR 7 juni 2013, ECLI:HR:2013:BZ1721 (*Lansink/Ritsma*). Dit is een veel lagere causaliteitsdrempel dan “in overwegende mate”.
- 2.8. De ASP dringt er daarom op aan de voorgestelde definitie te wijzigen door aan te sluiten bij bovenstaande kritiek. De deskundigen hebben dan de mogelijkheid een lijst van beroepsziekten op te stellen op basis van de algemeen gebruikelijk (SER, SZW) of civiele (HR) definitie.
- 2.9. De ASP onderschrijft de reactie van drs. Spreeuwers met betrekking tot een meer open benadering van een op te stellen lijst van beroepsziekten.

3. | Doelgroep

- 3.1. De ASP vraagt zich af waarom ambtenaren niet in de doelgroep zijn opgenomen. Het is de ASP bekend dat voor veel ambtenaren aanvullende rechtspositionele regelingen voor beroepsziekten gelden, maar een algemene uitsluiting is onjuist, zeker gelet op art. 6 van de conceptregeling, het voorkomen van cumulatie van tegemoetkomingen voor dezelfde beroepsziekte(n).
- 3.2. Verheugend is dat de doelgroep niet beperkt wordt tot werknemers (en nabestaanden) in de zin van titel 10 van Boek 7 BW. De toevoeging van de ZZP'er is toe te juichen, maar onduidelijk is waarom niet is gekozen om voor de doelgroep de definitie van werknemer van art. 1 lid 1 en 2 Arbowet op te nemen. Dit met het laten vervallen van de (nog steeds) in de Arbowet opgenomen uitzondering van de ‘vrijwilliger’. Voor een algemene definitie zou ook aansluiting/overname van art. 7:658 lid 4 BW voor de hand liggen.

4. | Aanvraag

- 4.1. Ter voorkoming van bureaucratische verwarring lijkt het toevoegen van het indienen van een aanvraag direct bij het IAS voor de hand te liggen.

5. | Terugvordering

- 5.1. Ter voorkoming van 'toeslagen-problematiek' lijkt het de ASP voor de hand te liggen de toelichting bij art. 12 direct op te nemen in de Regeling zelf en te bepalen in lid 2 dat 'de tegemoetkoming, die [...] onverschuldigd is betaald, teruggevorderd kan worden'. Lid 3 kan dan vervallen, zodat het onduidelijke adjectief "dringend" geen roet meer in het eten kan gooien.

6. | Overig

- 6.1. Het doet de ASP verdriet dat de opstellers van de conceptregeling onvoldoende kennis hebben van het civiele recht. Dat zou niet horen. In de toelichting (#2.3, p. 14, al. 3) wordt gesteld: "In dat geval moet worden aangetoond dat de werkgever of de opdrachtgever nalatig is geweest en zijn zorgplicht jegens de werkende heeft verzaakt". Gelukkig voor de werkende is dit sinds de invoering van het "Nieuw BW" voor het arbeidsrecht in 1997 al niet meer het geval.

Wij verzoeken u bovengenoemde kanttekeningen te verwerken in de conceptregeling. Mocht u naar aanleiding van onze op- of aanmerkingen vragen hebben, schroomt u dan niet om contact met ons op te nemen.

Met de meeste hoogachting,

mr. E.W. (Edwin) Bosch
Voorzitter